

Національна академія аграрних наук України
Інститут захисту рослин
ГО «Українське ентомологічне товариство»

ЗАХИСТ РОСЛИН: НАУКОВІ ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ

*Матеріали міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 75-річчю від дня заснування Інституту
захисту рослин НААН, 150-річчю від дня народження
Поспєлова Володимира Петровича, 100-річчю
від дня народження Арешнікова Бориса Андрійовича,
90-річчю від дня народження Доліна Володимира Гдаліча*

(24–25 травня 2022 року)

Київ – 2022

Національна академія аграрних наук України
Інститут захисту рослин
ГО «Українське ентомологічне товариство»

ЗАХИСТ РОСЛИН: НАУКОВІ ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ

*Матеріали міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 75-річчю від дня заснування Інституту
захисту рослин НААН, 150-річчю від дня народження
Поспелова Володимира Петровича, 100-річчю
від дня народження Арешнікова Бориса Андрійовича,
90-річчю від дня народження Доліна Володимира Гдаліча*

(24–25 травня 2022 року)

Київ – 2022

Захист рослин: наукові здобутки та перспективи досліджень : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю заснування Інституту захисту рослин НААН, 150-річчю від дня народження Поспелова Володимира Петровича, 100-річчю від дня народження Арешнікова Бориса Андрійовича, 90-річчю від дня народження Доліна Володимира Ідаліча (24—25 травня 2022 року). — К. : ІЗР НААН, 2022. — 248 с.

Викладено матеріали наукових досліджень із захисту рослин від шкідників, хвороб та бур'янів.

Розраховано на науковців, викладачів і студентів аграрних вищих навчальних закладів освіти, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

- Борзих О.І.** — директор ІЗР НААН, доктор сільськогосподарських наук, академік НААН, голова оргкомітету;
- Гаврилюк Л.Л.** — заступник директора-учений секретар ІЗР НААН, кандидат сільськогосподарських наук, заступник голови оргкомітету;
- Ткаленко Г.М.** — завідувач лабораторії мікробіологічного методу захисту рослин ІЗР НААН, доктор сільськогосподарських наук;
- Стригун О.О.** — завідувач лабораторії ентомології та стійкості сільськогосподарських культур проти шкідників ІЗР НААН, доктор сільськогосподарських наук;
- Челомбітко А.Ф.** — заступник з маркетингу і господарської роботи ІЗР НААН, кандидат сільськогосподарських наук, заступник голови оргкомітету;
- Федоренко А.В.** — завідувач лабораторії прогнозів ІЗР НААН, кандидат сільськогосподарських наук;
- Шита О.В.** — завідувач лабораторії технології застосування пестицидів ІЗР НААН, кандидат сільськогосподарських наук;
- Бондар Т.І.** — завідувач лабораторії нематології ІЗР НААН, кандидат біологічних наук;
- Лісова Г.М.** — завідувач лабораторії імунітету сільськогосподарських рослин до хвороб, кандидат сільськогосподарських наук;
- Круть М.В.** — в. о. завідувача відділу наукових досліджень з питань інтелектуальної власності та маркетингу інновацій ІЗР НААН, кандидат біологічних наук;
- Шевчук О.В.** — провідний науковий співробітник лабораторії фітопатології ІЗР НААН, кандидат сільськогосподарських наук;
- Гончарук Н.І.** — головний фахівець ІЗР НААН;
- Лебедева Ж.Ю.** — провідний фахівець ІЗР НААН, секретар оргкомітету;
- Власова М.О.** — фахівець ІЗР НААН.

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

ІНСТИТУТУ ЗАХИСТУ РОСЛИН НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ — 75! <i>Борзих О.І., Гаврилюк Л.Л., Круть М.В.</i>	13
ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ-ЕНТОМОЛОГ В.П. ПОСПЕЛОВ <i>Борзих О.І., Круть М.В.</i>	18
ВІДОМИЙ ВЧЕНИЙ Б.А. АРЄШНІКОВ <i>Круть М.В.</i>	21
ВІДОМИЙ ЕНТОМОЛОГ В.Г. ДОЛІН <i>Стригун О.О., Круть М.В.</i>	24
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА РЕГУЛЯТИВНІ РІШЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ПОЯВИ ЗАХИСТУ РОСЛИН В СИСТЕМІ НАУКО-ОСВІТНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ <i>Вергунов В.А.</i>	27

ПРОГНОЗ ФІТОСАНІТАРНОГО СТАНУ АГРОЦЕНОЗІВ

КЛОП ДОВГОНОГИЙ (<i>AROCATUS LONGICEPS</i> STAL, 1872) — НОВИЙ ШКІДНИК ПЛАТАНУ У ФІТОЦЕНОЗАХ КИЄВА <i>Борзих О.І., Стригун О.О., Чумак П.Я., Вигера С.М., Ківель Є.В., Ткачова С.В.</i>	38
ОСОБЛИВОСТІ МОНІТОРИНГУ КОМПЛЕКСУ ШКІДЛИВИХ ОРГАНІЗМІВ НА НАСІННІ КУКУРУДЗИ В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ <i>Гуменюк Л.В.</i>	41

ФІТОСАНІТАРНИЙ СТАН ВИНОГРАДНИХ НАСАДЖЕНЬ ПІВДЕННО-ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ <i>Клечковський Ю.Е., Шматковська К.А.</i>	44
ВИЯВЛЕННЯ ВОГНИЩ БАКТЕРІОЗІВ У НАСАДЖЕННЯХ ЗЕРНЯТКОВИХ ПЛОДОВИХ ПОРІД <i>Крим І.В.</i>	47
ДИНАМІКА ЧИСЕЛЬНОСТІ ГУСЕНИЦЬ БАВОВНИКОВОЇ СОВКИ В ПОСІВАХ КУКУРУДЗИ В ЛІВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ <i>Ляска Ю.М.</i>	50
ВПЛИВ ЗРОШЕННЯ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ КЛОПА ШКІДЛИВОЇ ЧЕРЕПАШКИ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ <i>Мельничук Ф.С., Алексеєва С.А., Гордієнко О.В.</i>	53
МОНІТОРИНГ ПОШИРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ХВОРОБ СУНИЦІ САДОВОЇ (<i>FRAGARIA ANANASSA</i> DUCH.) <i>Полгороднік О.Г.</i>	56
ВИДОВИЙ СКЛАД ЗБУДНИКІВ ФУЗАРІОЗУ НУТУ В СТЕПОВІЙ ЗОНІ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ <i>Райчук Т.М.</i>	58
ПРОГНОЗ ШКІДНИКІВ І ХВОРОБ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ У 2022 РОЦІ <i>Саблук В.Т., Запольська Н.М., Шендрік К.М.</i>	61
ОЦІНКА ФІТОСАНІТАРНОГО СТАНУ НАСАДЖЕНЬ ГОРІХА ГРЕЦЬКОГО У ЗАХІДНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ <i>Скорейко А.М., Андрійчук Т.О.</i>	63
ЦИКАДКА БІЛА (<i>METCALFA PRUINOSA</i> SAY) — НОВИЙ НЕБЕЗПЕЧНИЙ ШКІДНИК РОСЛИН В ПАРКАХ КИЄВА <i>Стригун О.О., Федоренко В.П., Чумак П.Я., Вигера С.М., Гончаренко О.М., Аньол О.Г.</i>	66
ВИДОВИЙ СКЛАД КОМПЛЕКСУ КОМАХ — ШКІДНИКІВ КОЛОСУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ <i>Судденко Ю.М., Кириленко В.В., Гуменюк О.В., Стригун О.О.</i>	70
ШКІДНИКИ ЗЕРНОВИХ КОЛОСОВИХ КУЛЬТУР З РЯДУ ТВЕРДОКРИЛИХ. ПРОГНОЗ ФІТОСАНІТАРНОГО СТАНУ НА 2022 РІК <i>Федоренко А.В.</i>	73

ШКІДЛИВІСТЬ ЗЛАКОВИХ ПОПЕЛИЦЬ, ЯК ПЕРЕНОСНИКІВ ВІРУСНИХ ХВОРОБ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Федоренко В.П., Горновська С.В.</i>	76
ПАТОГЕННИЙ КОМПЛЕКС, ЕНЕРГІЯ ПРОРОСТАННЯ ТА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА ТЕХНОЛОГІЙ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА	
<i>Фундират К.С., Заєць С.О., Онуфран Л.І., Шкода О.А.</i>	79
ДИНАМІКА ЧИСЕЛЬНОСТІ МИШОПОДІБНИХ ГРИЗУНІВ В РІЗНИХ ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНИХ ЗОНАХ ЗА ПОТЕПЛІННЯ КЛІМАТУ В УКРАЇНІ	
<i>Чайка В.М., Бахмут О.О., Борисенко В.І., Неверовська Т.М.</i>	81
ВПЛИВ ПОГОДНИХ ФАКТОРІВ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ФРУКТОВОЇ СМУГАСТОЇ МОЛІ У ПІВДЕННОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Юдицька І.В.</i>	84
CHANGING IN PHYTOSANITARY STATE IN WINTER WHEAT FIELDS UNDER CLIMATE CHANGE IN LEFT-BANK FOREST-STEPPE OF UKRAINE	
<i>Макаова В., Pospelova G., Tyschen V.</i>	86

СТІЙКІСТЬ РОСЛИН ПРОТИ ШКІДНИКІВ ТА ХВОРОБ

ФІТОПАТОЛОГІЧНА ОЦІНКА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Біловус Г.Я.</i>	89
СТІЙКІСТЬ ЛЬОНУ ДО ФУЗАРІОЗНОГО ПОБУРІННЯ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Ващишин О.А., Біловус Г.Я.</i>	91
ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ УРБОФІТОЦЕНОЗІВ З ПІДВИЩЕНОЮ СТІЙКІСТЮ ДО БІОТИЧНИХ ТА АБІОТИЧНИХ ЧИННИКІВ	
<i>Вигера С.М., Ключевич М.М., Чумак П.Я., Столяр С.Г.</i>	94
ДОСЛІДЖЕННЯ ГРУПОВОЇ СТІЙКОСТІ В КОМБІНАЦІЯХ СХРЕЩУВАННЯ F₁	

ПРОТИ ОСНОВНИХ ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ

TRITICUM AESTIVUM L.

*Дубовик Н.С., Сабадин В.Я., Гуменюк О.В.,
Кириленко В.В., Лісова Г.М. 97*

ПОШУК ДОНОРІВ СТІЙКОСТІ КАРТОПЛІ

ДО ЗБУДНИКА РАКУ SYNCHYTRIUM ENDOBIOTICUM

(SCHILBERSKY) PERCIVAL

Зеля А.Г., Макар Т.Й., Зеля Г.В., Стоянова К.Е. 100

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ СТВОРЕННЯ

СЕЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ ЗА КОМПЛЕКСНОЮ

СТІЙКІСТЮ ПРОТИ ОСНОВНИХ ЗБУДНИКІВ

ХВОРОБ ПШЕНИЦІ

*Кириленко В.В., Демидов О.А., Гуменюк О.В.,
Судденко Ю.М., Лісова Г.М. 104*

**ВИЗНАЧЕННЯ НАЯВНОСТІ ГЕНА СТІЙКОСТІ *H1* СЕРЕД
УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ КАРТОПЛІ**

*Кириченко С.О., Созінова О.І., Бондар Т.І.,
Кучерявий І.І., Созінов І.О., Козуб Н.О., Борзих О.І. 107*

ЗАСТОСУВАННЯ МОЛЕКУЛЯРНИХ МАРКЕРІВ

ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗРАЗКІВ КАРТОПЛІ

ЗА ГЕНАМИ СТІЙКОСТІ ДО ВІРУСУ У КАРТОПЛІ

*Кириченко С.О., Созінова О.І., Кучерявий І.І.,
Созінов І.О., Козуб Н.О., Борзих О.І. 108*

АСОЦІАЦІЯ ТРАНСЛОКАЦІЇ 1BL.1RS

ТА ГЕНА СТІЙКОСТІ *Lr34/Yr18/Pm38/Sr57/Bdv1* У ВИБІРЦІ

СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

*Козуб Н.О., Созінов І.О., Карелов А.В., Созінова О.І.,
Бідник Г.Я., Дем'янова Н.О., Янсе Л.А., Блюм Я.Б. 110*

МОЛЕКУЛЯРНА ОЦІНКА СОРТІВ ПШЕНИЦІ

М'ЯКОЇ ЗА АЛЕЛЯМИ СТІЙКОСТІ ДО ФУЗАРІОЗУ

КОЛОСА ТА БУРОЇ ІРЖІ

*Кучерявий І.І., Кириченко С.О., Созінова О.І.,
Созінов І.О., Козуб Н.О., Борзих О.І. 112*

РЕЗУЛЬТАТИ СЕЛЕКЦІЇ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

НА СТІЙКІСТЬ ДО ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ В УМОВАХ

ПІВНІЧНО-СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

*Леонов О.Ю., Звягінцева А.М., Усова З.В.,
Іодковський В.З., Хухрянська М.М. 113*

ДЖЕРЕЛА СТІЙКОСТІ СЕРЕД СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ РІЗНОГО ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ ПРОТИ ОСНОВНИХ ЗБУДНИКІВ ЛИСТОВИХ ХВОРОБ В ЗОНІ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ <i>Лісова Г.М.</i>	117
СТІЙКІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ РІЗНОГО ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ ПРОТИ ЗБУДНИКІВ ОСНОВНИХ ЛИСТОВИХ ХВОРОБ НА ШТУЧНИХ І ПРОВОКАЦІЙНОМУ ІНФЕКЦІЙНИХ ФОНАХ <i>Лісова Г.М., Бойко І.А., Собко Т.О., Рябчун В.К.</i>	120
КОНТРОЛЬ НАСІННЕВОЇ ВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ СОЇ <i>Мищенко Л.Т., Дащенко А.В., Таран О.П., Будзанівська І.Г., Дуніч А.А., Кандаурова К.Ф., Моцний І.І., Молодченкова О.О.</i>	123
СТІЙКІСТЬ СЕЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ПРОТИ ЛИСТОВИХ ХВОРОБ НА РОЗДІЛЬНИХ ШТУЧНИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ФОНАХ ПАТОГЕНІВ <i>Муха Т.І., Мурашко Л.А., Гуменюк О.В., Кириленко В.В., Лісова Г.М.</i>	126
ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВНОГО ВИХІДНОГО СЕЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ КАРТОПЛІ НА СТІЙКІСТЬ ПРОТИ СТЕБЛОВОЇ НЕМАТОДИ <i>Писаренко Н.В., Сидорчук В.І., Гордієнко В.В.</i>	128
ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСНИХ РЕАКЦІЙ ГІРКОКАШТАНА ЗВИЧАЙНОГО (<i>AESCLUS HIPPOCASTANUM LINNAEUS, 1753</i>) ДО ЖИВЛЕННЯ ГУСЕНІ КАШТАНОВОГО МІНЕРА (<i>CAMERARIA OHRIDELLA DESCHKA & DIMIČ, 1986</i>) (<i>LEPIDOPTERA, GRACILLARIIDAE</i>) <i>Селютіна О.В., Шупранова Л.В., Голобородько К.К., Пахомов О.Є.</i>	131
СТІЙКІ СОРТИ ПРОТИ ГЛОБОДЕРОЗУ КАРТОПЛІ В УКРАЇНІ <i>Сігарьова Д.Д., Тактаєв Б.А., Бондар Т.І., Нікішичева К.С.</i>	134
ІДЕНТИФІКАЦІЯ ГЕНА СТІЙКОСТІ ДО СЕПТОРІОЗУ ЛИСТЯ <i>Stb6Y</i> СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ	

З ВИКОРИСТАННЯМ МОЛЕКУЛЯРНОГО

МАРКЕРА *ctg8311*

Созінова О.І., Козуб Н.О., Карелов А.В., Созінов І.О. 136

МЕХАНІЗМИ АДАПТАЦІЇ РІЗНОВІКОВИХ

НАСАДЖЕНЬ РОБІНІЇ ЗВИЧАЙНОЇ ДО ІНВАЗІЇ

РОБІНІЄВИХ МОЛЕЙ-СТРОКАТОК (*MACROSACCUS*

ROBINIELLA* (CLEMENS, 1859) ТА *PARECTOPA ROBINIELLA

(CLEMENS, 1863)) (LEPIDOPTERA, GRACILLARIIDAE)

Шупранова Л.В., Голобородько К.К., Шульман М.В. 138

WHEAT DWARF VIRUS IN UKRAINE AND

IMPACT OF VIRAL INFECTION ON THE YIELD

AND PLANT PROTECTIVE REACTIONS

Mishchenko L.T., Dunich A.A., Mishchenko I.A., Dashchenko A.V.,

Kozub N.O., Mukha T.I., Molodchenkova O.O., Motsnyi I.I.,

Rishchakova O.V., Bezukrovna L.Y. 141

БІОЛОГІЧНИЙ МЕТОД ЗАХИСТУ РОСЛИН

ЗАСТОСУВАННЯ БІОФУНГІЦИДІВ ПРОТИ

ҐРУНТОВО-БУЛЬБОВИХ ІНФЕКЦІЙ КАРТОПЛІ

Андрійчук Т.О., Скорейко А.М. 144

ФЕНОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ЛАБОРАТОРНОЇ ЛІНІЇ

***PERILLUS BIUCULATUS* ПІСЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ**

ДІАПАУЗИ

Баркар В.П., Маркіна Т.Ю. 147

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕНДОФІТНИХ МІКРООРГАНІЗМІВ

В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ТОМАТІВ

В УМОВАХ ЗАКРИТОГО ҐРУНТУ

Бородай В.В., Шеметун О.В., Ткаленко Г.М.,

Ліханов А.Ф., Шеметун К.І., Гораль С.В., Козлова С.О. 149

ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО — СУЧАСНИЙ

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Вожегова Р.А., Жуйков О.Г., Заєць С.О., Фундират К.С. 151

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНО-БЕЗПЕЧНИХ

ПРЕПАРАТІВ ПРОТИ ХВОРОБ СОЇ В УМОВАХ

ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ

Власюк О.С., Квасніцька Л.С. 154

ВИВЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЇ БІОПРЕПАРАТУ ПЛАНРИЗ У ПОЄДНАННІ ІЗ РЕЧОВИНАМИ ГРУПИ АМОНІЙНИХ СОЛЕЙ ДИГІДРОПРИМІДИНУ, СТИМУЛЮЮЧИХ РЕЧОВИН ТА МІКРОЕЛЕМЕНТІВ <i>Гаврилюк А.Т., Соломійчук М.П., Гунчак В.М., Нікорюк М.Г. ....</i>	156
НОВИЙ ПЕРСПЕКТИВНИЙ ЕНТОМОПАТОГЕН (LECANICILLIUM SP. (VERTICILLIUM)) У БІОМЕТОДІ КОНТРОЛЮ ІНВАЗІЙНОГО MACROSACCUS ROBINIELLA (CLEMENS, 1859) (LEPIDOPTERA, GRACILLARIIDAE) <i>Голобородько К.К., Дрегваль О.А., Фали Л.І. ....</i>	159
ВПЛИВ ДЖЕРЕЛ ЖИВЛЕННЯ НА РІСТ ХИЖОГО НЕМАТОФАГОВОГО ГРИБА ARTHROBOTRYS CONOIDES <i>Гораль С.В., Ткаленко Г.М., Киричук І.В. ....</i>	161
ЗАСТОСУВАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ЗАХИСТУ ЯБЛУНЕВОГО САДУ ВІД ЗЕЛЕНОЇ ЯБЛУНЕВОЇ ПОПЕЛИЦІ В ПЕРЕДКАРПАТСЬКІЙ ПРОВІНЦІЇ КАРПАТСЬКОЇ ГІРСЬКОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ <i>Гунчак М.В. ....</i>	164
ЖИТТЄВА СТРАТЕГІЯ APHELINUS MALI HALD (HUMENOPTERA, CHALCIDOIDEA) СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ПАРАЗИТА КРОВ'ЯНОЇ ПОПЕЛИЦІ (ERIOSOMA LANIGERUM HAUSM.) <i>Дрозда В.Ф. ....</i>	167
ВПЛИВ БІОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ФУНГІЦИДНОЇ ДІЇ НА УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ <i>Заїма О.А., Дергачов О.Л. ....</i>	170
ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЕНТОМОФАГІВ З РОДИНИ TRICHOGRAMMATIDAE <i>Ігнат В.В., Москалюк С.В. ....</i>	171
ПЛОТНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МІКРОБІОЛОГІЧНОГО ПРЕПАРАТУ НА ОСНОВІ VACILLUS THURINGIENSIS У СТРИМУВАННІ ПАВУТИННИХ КЛІЩІВ TETRANYCHUS TURKESTANI (ACARI: TETRANYCHIDAE) <i>Калюжна М.О., Жовнерчук О.В., Кулініч В.М., Кулініч А.В., Гумовський О.В. ....</i>	173

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ РАСИ ВИДУ <i>TRICHOGRAMMA EVANESCENS</i> ПРОТИ БАВОВНИКОВОЇ СОВКИ (<i>HELI COVERPA ARMIGERA</i>) В АГРОЦЕНОЗІ КУКУРУДЗИ <i>Калюжна М.О., Кулініч В.М., Васильєв О.О., Фурсов В.М., Гумовський О.В.</i>	174
ПЕРСПЕКТИВНІ МІКРООРГАНІЗМИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ НА ЇХ ОСНОВІ КОМПЛЕКСНИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ БІОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ РОСЛИН ВІД ШКІДНИКІВ ТА ХВОРОБ <i>Пиляк Н.В., Бакреу С.П.</i>	176
ЗАХИСНИЙ ЕФЕКТ БІОПРЕПАРАТІВ ЕНДОФІТНИХ БАКТЕРІЙ ПРОТИ ЗАХВОРЮВАНЬ СОЇ <i>Титова Л.В., Сергієнко В.Г., Тищук О.П., Іутинська Г.О.</i>	178
СКРИНІНГ ШТАМІВ ХИЖИХ НЕМАТОФАГОВИХ ГРИБІВ, ПЕРСПЕКТИВНИХ В ЯКОСТІ ПРОДУЦЕНТУ БІОЛОГІЧНОГО ПРЕПАРАТУ ДЛЯ ЗАХИСТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ВІД ФІТОПАРАЗИТИЧНИХ НЕМАТОД <i>Ткаленко Г.М., Гораль С.В., Борзих О.І.</i>	181
БЕЗПЕСТИЦИДНА ТЕХНОЛОГІЯ ЗАХИСТУ СЛИВИ ВІД ГОЛОВНИХ ШКІДНИКІВ ПРИ ОРГАНІЧНОМУ ВИРОЩУВАННІ ПРОДУКЦІЇ <i>Шевчук І.В., Денисюк О.Ф., Кожокар З.М., Тонконоженко А.А.</i>	184
АКТИВНІСТЬ РОСЛИННИХ ЕКСТРАКТІВ ЩОДО ЗБУДНИКА АЛЬТЕРНАРІОЗУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ <i>Шевчук О.В., Голосна Л.М., Афанасьєва О.Г., Заславський О.М., Приведенюк Н.В., Куцик Т.П.</i>	187

ХІМІЧНИЙ МЕТОД ЗАХИСТУ РОСЛИН

МОНІТОРИНГ РЕЗИСТЕНТНОСТІ ДО ІНСЕКТИЦИДІВ В ПРИРОДНИХ ПОПУЛЯЦІЯХ ШКІДЛИВИХ ЧЛЕНИСТОНОГИХ <i>Власова О.Г., Секун М.П., Зацеркляна М.Д.</i>	190
ЗАХИСТ БУРЯКА СТОЛОВОГО ВІД КІВСЯКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНСЕКТИЦИДНИХ ПОТРУЙНИКІВ <i>Киричук І.В., Ткаленко Г.М.</i>	191

ВПЛИВ ФУНГІЦИДІВ НА ПЛЯМИСТОСТІ ЛИСТЯ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Михайленко С.В.</i>	193
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ГЕРБИЦИДІВ НА ПОСІВАХ СОЧЕВИЦІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	
<i>Орехівський В.Д., Кривенко А.І., Соломонов Р.В.</i>	195
ЕФЕКТИВНИЙ ЗАХИСТ РІПАКУ ВІД ХВОРОБ І ШКІДНИКІВ	
<i>Сергієнко В.Г., Шита О.В., Бащенко М.М.</i>	197
ДОСЛІДЖЕННЯ В УМОВАХ <i>IN VITRO</i> ВЛАСТИВОСТЕЙ ГЕРБИЦИДІВ ПОХІДНИХ СУЛЬФОНІЛСЕЧОВИНИ НА ПРОРОСТАННЯ НАСІННЯ ЩИРИЦІ ЗВИЧАЙНОЇ	
<i>Сторчоус І.М.</i>	199
КОНТРОЛЬ ЧИСЕЛЬНОСТІ ЗВИЧАЙНОГО ПАВУТИННОГО КЛІЩА <i>TETRANYCHUS URTICAE</i> КОСН. НА СОЇ	
<i>Стригун О.О., Аньол О.Г., Ківель Є.В.</i>	202
СИСТЕМАТИЧНИЙ КОНТРОЛЬ ВМІСТУ ПЕСТИЦИДІВ В МАТРИЦЯХ	
<i>Черв'якова Л.М., Панченко Т.П., Цуркан О.В.</i>	205
ІНТЕГРОВАНІЙ ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН	
ФІТОСАНИТАРНИЙ СТАН ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЩОДО ПОШИРЕННЯ КАРАНТИННИХ БУР'ЯНІВ	
<i>Балан Г.О., Серова В.В.</i>	208
QUARANTINABLE PESTS OF ODESA REGION	
<i>Balan G.O., Serova V.V.</i>	211
КАПРОВИЙ ЖУК (<i>TROGODERMA GRANARIUM</i> E.) НЕБЕЗПЕЧНИЙ ШКІДНИК ПРОДУКТІВ ЗАПАСУ	
<i>Большакова В.М., Клечковський Ю.Е.</i>	214
ШКІДЛИВІ ОРГАНІЗМИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В ПЕРІОД ВЕСНЯНО-ЛІТНЬОЇ ВЕГЕТАЦІЇ У ЗОНІ ПІВНІЧНОГО ЛІСОСТЕПУ ТА СИСТЕМА ЗАХИСТУ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ	
<i>Гаврилюк Н.М., Кузьменко Л.А.</i>	216

ШКІДЛИВІСТЬ БІЛОЇ ГНИЛІ У ПОСІВАХ СОЇ <i>Дудченко В.В., Марковська О.Є., Макуха О.В.</i>	219
ВИКОРИСТАННЯ МЕБРОКАРБОНОВИХ СУМІШЕЙ ПРОТИ ПЕРСИКОВОЇ ПЛОДОЖЕРКИ У СВІЖИХ ФРУКТАХ <i>Нямуц Є.Ф., Клечковський Ю.Є.</i>	222
ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО — ОСНОВА ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ РОСЛИН <i>Писаренко В.М., Піщаленко М.А.</i>	225
ОБГРУНТУВАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАХИСТІ КУКУРУДЗИ ВІД КОМПЛЕКСУ ШКІДЛИВИХ ОРГАНІЗМІВ В ЗАКАРПАТТІ <i>Попович М.В.</i>	227
РОЗВИТОК АЛЬТЕРНАРІОЗУ РІПАКУ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ ТА НОРМ ВИСІВУ НАСІННЯ <i>Пристацька О.Н., Біловус Г.Я.</i>	230
МОНІТОРИНГ КОМПЛЕКСУ ФІТОПАРАЗИТИЧНИХ НЕМАТОД В АГРОЦЕНОЗАХ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ <i>Сігарьова Д.Д., Бондар Т.І., Нікішичева К.С.</i>	232
ВІРУС ВІСПИ КОМАХ (<i>ENTOMOROVIRUS</i>) — ЗБУДНИК ВІРУСНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО БІЛОГО МЕТЕЛИКА (<i>HYPHANTRIA CUNEA DRURY</i>) <i>Сікура О.А.</i>	235
ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ БОРЩІВНИКА СОСНОВСЬКОГО В УКРАЇНІ <i>Соломійчук М.П.</i>	237
<i>GRAPEVINE RODITIS LEAF DISCOLORATION-ASSOCIATED VIRUS</i> — ЗБУДНИК РАНІШЕ НЕВІДОМОГО ЗАХВОРЮВАННЯ ВИНОГРАДУ <i>Тітова Л.Г., Клечковський Ю.Є., Палагіна О.В.</i>	240
ВПЛИВ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ РОСЛИН ТА ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ <i>Фурманець М.Г., Фурманець І.Ю.</i>	243
ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗАХОДІВ ЗАХИСТУ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР ВІД ХВОРОБ <i>Шевчук О.В.</i>	245

ВПЛИВ ПОГОДНИХ ФАКТОРІВ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ФРУКТОВОЇ СМУГАСТОЇ МОЛІ У ПІВДЕННОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ

І.В. Юдицька

*Мелітопольська дослідна станція садівництва
імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН
e-mail : i.uditskaia@ukr.net*

У плодкових насадженнях небезпечним лускокрилим шкідником є фруктова смугаста міль (*Anarsia lineatella* Zell.), що відноситься до родини виїмчастокрилих молей Gelechiidae. Даний вид має широкий ареал розповсюдження на різних континентах світу. Кормовими рослинами для фруктової смугастої молі в більшій мірі є абрикос, персик, слива, а також айва, алича, мигдаль, рідше — вишня, черешня, яблуня. Гусениці шкідника пошкоджують молоді однорічні пагони, що за зовнішнім виглядом подібне до східної плодожерки. Влітку шкідник пошкоджує зелені і дозріваючі плоди. За даними дослідників на Півдні України пошкодженість пагонів і плодів персика та абрикоса гусеницями фруктової смугастої молі становить 6,1—14,8% та 5,3—21,4% відповідно.

В різних регіонах світу фруктова смугаста міль розвивається у 1—5 поколіннях, на Півдні України відмічається 2—3. Початок льоту метеликів шкідника у Південних областях спостерігається з середини травня, другого покоління — 1—2-й декадах липня, третього — протягом серпня при сумі ефективних температур (СЕТ) (нижній поріг розвитку 8°C) відповідно 267⁰, 896⁰ і 1480⁰С. Дані показники можуть суттєво варіювати протягом вегетаційного періоду, що визначається впливом різних факторів, серед яких найголовнішим є метеорологічні умови.

Для здійснення прогнозування будь-яких шкідливих організмів з метою науково-обґрунтованого забезпечення захисту рослин та стримування небезпеки втрат врожаю необхідно проводити багаторічні спостереження за їх розвитком та інтенсивністю розмноження в залежності від прояву абіотичних, біотичних та антропогенних чинників.

Польові дослідження щодо уточнення особливостей сезонної динаміки розвитку фруктової смугастої молі було проведено протягом 2018—2020 рр. у насадженнях персика, що розташовані на НВД «Наукова» Мелітопольської дослідної станції садівництва (МДСС) імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН. Визначення динаміки льоту метеликів шкідника здійснювалося за допомогою феромонно-пасткового методу за загальноприйнятими методиками. Для цього було використано

Прогноз фітосанітарного стану агроценозів

феромонні пастки типу Атракон А з синтетичним феромонним диспансером відповідного виду шкідника.

Визначено, що у роки досліджень літ метеликів фруктової смугастої молі розпочинався за середньодекадної температури повітря 14,9—20,3°C з I—II декади травня та тривав до II—III декади вересня, що в середньому становило 134—141 добу. У сезонній динаміці льоту імаго шкідника простежувалося три піки (кінець травня, III декада червня — I декада липня, III декада липня — I—II декада серпня) з чисельністю від 11,0 до 45,0 екз./пастку за 10 діб.

Детальний аналіз льоту метеликів шкідника за роки досліджень дозволив визначити основні періоди в його сезонній динаміці. При цьому за критерій значимості було взято показник накопичення СЕТ вище порогового температурного показника (>8°C) розвитку виду за 10 діб ($T_{\text{эф}>8}$). Отримане рівняння є нелінійним і найкраще описується кубічною функцією виду:

$$M_{\text{д}} = 0,00001 \times (T_{\text{эф}>8})^3 - 0,0031 \times (T_{\text{эф}>8})^2 + 0,3924 \times (T_{\text{эф}>8}) - 16,589, \\ (\text{r} = 0,8660)$$

де, $M_{\text{д}}$ — кількість імаго фруктової смугастої молі, екз./облік;

$T_{\text{эф}>8}$ — суми ефективних температур повітря більше 8°C за 10 діб.

Визначено, що в сезонній динаміці льоту імаго шкідника можуть спостерігатися три потенційно можливі періоди — найменший, середній та найбільший. Розраховано, що у діапазоні накопичення СЕТ>8°C 79,1—110,0°C за 10 діб (А-В) прогнозований літ метеликів фруктової смугастої молі буде найменшим — $1,9 \pm 1,52$ екз./пастку

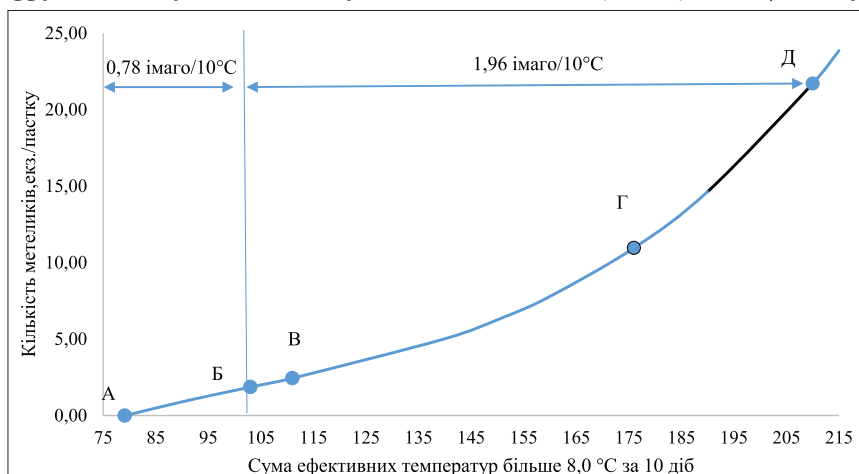

Рис. Особливості динаміки льоту фруктової смугастої молі в насадженнях персика залежно від накопичення СЕТ>8°C

(рис.). Збільшення $\text{SET} > 8^{\circ}\text{C}$ у межах $111,0\text{--}176,0^{\circ}\text{C}$ за декаду (В-Г) сприятиме підвищенню інтенсивності льоту шкідника до середнього рівня і складатиме $7,5 \pm 2,27$ екз./пастку.

Встановлено, що найбільший літ імаго фруктової смугастої молі з чисельністю $15,8 \pm 3,15$ екз./пастку можливий за таких температурних умов, а саме накопиченні $\text{SET} > 8^{\circ}\text{C}$ за 10 діб на рівні $176,1\text{--}210,0^{\circ}\text{C}$ (Г-Д). Також слід зазначити, що в межах $\text{SET} > 8^{\circ}\text{C}$ до $103,0^{\circ}\text{C}$ за 10 діб буде спостерігатися середній приріст льоту $0,78$ імаго на кожні 10°C (А-Б), а при збільшенні суми вище $103,5$ до $210,0^{\circ}\text{C}$ цей показник зростає до $1,96$ імаго на кожні 10°C (Б-Д).

Таким чином, прогнозування інтенсивності льоту імаго фруктової смугастої молі можливе за використання показника накопичення $\text{SET} > 8^{\circ}\text{C}$ за 10 діб. При збільшенні $\text{SET} > 8^{\circ}\text{C}$ у межах $103,5^{\circ}\text{C}$ за 10 діб та вище передбачається ймовірність швидкого зростання чисельності виду у насадженнях.

CHANGING IN PHYTOSANITARY STATE IN WINTER WHEAT FIELDS UNDER CLIMATE CHANGE IN LEFT-BANK FOREST-STEPPE OF UKRAINE

B. Makaova, G. Pospelova, V. Tyschenko

*Poltava state agrarian university
bohadana.makaova@pdaa.edu.ua*

Numerous studies have demonstrated the negative impact of climate change in many parts of the world, especially arid regions, on the potential yields of winter wheat and food security in the world. According to the IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), the average annual temperature on Earth has increased by 0.74 degrees over the last 100 years (from 1906 to 2005). According to the weather analysis for the last 15 years, the average annual temperature in Ukraine increased by 0.8°C mainly due to the shift of the period of stable cooling and winter conditions mitigation. Annual year temperature in Poltava Breeding Centre (is situated in Left-Bank Forest-Steppe of Ukraine) have been increased from 7.6°C (multiyear average) to $9.5\text{--}10.5^{\circ}\text{C}$ in last years. Ukraine's climate is currently in a trend of global warming, and the rate of increase in average air temperature is slightly higher than the world average. Over the last 30 years, Ukraine has seen an increase in the average annual air temperature at a rate of $0.3\text{--}0.4^{\circ}\text{C}$ every 10 years,

Наукове видання

ЗАХИСТ РОСЛИН: НАУКОВІ ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ

*Матеріали міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 75-річчю від дня заснування Інституту
захисту рослин НААН, 150-річчю від дня народження
Поспелова Володимира Петровича, 100-річчю
від дня народження Арешнікова Бориса Андрійовича,
90-річчю від дня народження Доліна Володимира Гдаліча*

(24–25 травня 2022 року)

*Збірник матеріалів науково-практичної конференції друкуються в ав-
торській редакції з мінімальними технічними правками.*

*Автори несуть відповідальність за дотримання вимог академічної доб-
рочесності, зміст і достовірність представлених матеріалів.*

Комп'ютерна верстка *Гончарук Н.І.*

Підписано до друку 07.06.2022.

Формат 60 × 84 1/16. Папір офс. Гарнітура 1251 Times.

Друк офс. Обл. вид. арк. 11,7. Ум. друк. арк. 17,24.

Наклад 100.

Україна, 03022, м. Київ, вул. Васильківська, 33

Інститут захисту рослин НААН

Тел. / факс: (044) 257-11-24 / 257-21-86

e-mail: plant_prot@ukr.net

сайт: www.ipp.gov.ua